

Kadernotitie schuldhulpverlening 2016-2018

Duiven en Westervoort

Inleiding

Het hebben van schulden én een laag inkomen gaan vaak hand in hand. De economische crisis heeft er toe geleid dat veel mensen zonder werk kwamen te zitten. Gelukkig komt hier een kentering in. Het CBS signaleert in het rapport “Armoede en sociale uitsluiting 2015” een geringe afname van de armoede in 2015 en 2016.

Als risicogroepen worden genoemd:

- Laagopgeleiden (zij profiteren minder van het herstel van de economie, omdat hun kansen op de arbeidsmarkt slechter zijn).
- Huishoudens met een langdurig laag inkomen. We zien dat deze huishoudens aan het toenemen zijn.
- Eenouder gezinnen met minderjarige kinderen hebben het moeilijk.

Duiven noemt in de nota “Herijking minimabeleid 2015” nog de chronisch zieken, ouderen en ZZP-ers met een laag inkomen. Voor Westervoort zijn deze groepen ook risicogroepen evenals mensen met een beperking die zelfstandig wonen.

De helft van de inkomens met een laag inkomen komt moeilijk rond. Zij hebben relatief hoge zorgkosten en hoge vaste lasten. Wel ziet het CBS een lichte financiële verbetering voor mensen met de laagste inkomens, het aandeel huishoudens dat zegt schulden te moeten maken is licht gedaald. In Duiven valt 6,8% (= 700) van de huishoudens onder de lage-inkomensgrens. Dat is -3,6% ten opzichte van het landelijk gemiddelde (10,4% huishoudens onder de lage inkomensgrens). In Westervoort valt 9,3% (= 600) onder de lage-inkomensgrens, -1,1 % ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Enerzijds zien we landelijk een gunstige ontwikkeling. Anderzijds neemt de groep huishoudens die lang van weinig rond moet komen toe. Dit betekent dat we als gemeente actief moeten blijven om deze groep te ondersteunen om sociaal en financieel redzaam te blijven en waar nodig schulphulpverlening te bieden.

Wettelijk kader

Per 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in werking getreden. Hierin is een wettelijke regeling voor de minnelijke schuldhulpverlening vastgelegd. De wet voorziet in gemeentelijke beleidsplannen die eens per 4 jaar worden vastgesteld. Daartoe hebben Duiven en Westervoort een beleidsplan 2012- 2016 vastgesteld. Het huidige beleidsplan loopt af op 1 juli 2016.

Nieuw beleidsplan per 1 januari 2018

Wij stellen voor om per 1 januari 2018 een nieuw beleidsplan Minimabeleid & Schuldhulpverlening voor Duiven-Westervoort in te laten gaan. Duiven en Westervoort hebben al een gezamenlijk beleidsplan schuldhulpverlening en de kaders voor het minimabeleid zijn nagenoeg gelijk. De keuze om het beleid per 1 januari 2018 te laten integreren komt doordat de gemeente Westervoort in 2016 haar armoedebelief evalueert en de gemeente Duiven in 2017 het armoedebelief evalueert. De uitkomsten van beide evaluaties willen wij meenemen in het nieuwe beleidsplan.

Hierop stellen wij voor om dit beleidsplan te laten doorlopen tot 1 januari 2018 en met deze notitie de kaders aan te geven voor de komende jaren. Duiven heeft deze kaders overigens al vastgelegd in de nota “Herijking minimabeleid 2015”.

Inhoudelijk kader

Duiven en Westervoort voeren al lang zelf schuldhelpverlening uit. In de beleidsnota’s van Duiven en Westervoort zien we al jaren dezelfde uitgangspunten als die van de Wgs. Zo werd in de beleidsnota “Als je niet meer rond kunt komen. Aanpak van de schuldenproblematiek in de gemeente Duiven” van 2008, het volgende opgenomen:

“Schulden kunnen ontstaan als mensen lang van een minimum rond moeten komen. Maar schuldenproblematiek staat vaak niet op zichzelf. Het ontstaan van schulden is vaak een van de gevolgen van een plotselinge inkomensterugval, veroorzaakt door ontslag, scheiding etc., van verslavingsproblematiek en/of psychosociale problemen.

Daarnaast zien we een bovenmatig consumptief gedrag, dat mede aangewakkerd wordt door reclames om geld te lenen.

Om de schuldenproblematiek effectief aan te pakken zullen wij op drie fronten werkzaam moeten zijn:

- *Intensivering van schuldhelpverlening*
- *Integrale aanpak van schuldhelpverlening*
- *Preventie van het ontstaan van schuldenproblematiek”.*

In de huidige beleidsplannen van Duiven en Westervoort zijn deze uitgangspunten ook opgenomen: inzetten op preventie, een integrale aanpak van schulden en intensivering van schuldhelpverlening.

Gemeente Duiven

Schuldhelpverlening en minimabeleid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Schuldhelpverlening is een van de manieren om armoede te bestrijden en ondersteuning te bieden bij financiële problemen.

In 2015 heeft de gemeenteraad van Duiven de “Notitie herijking minimabeleid vastgesteld”.

Hierin zijn reeds de kaders gegeven voor de ondersteuning van mensen die het financieel moeilijk hebben en moeilijk of niet rond kunnen komen. Hieronder geven we nogmaals aan wat door de gemeenteraad in 2015 is vastgesteld.

Groepen genoemd die het momenteel het zwaarst hebben zijn:

1. Gezinnen/alleenstaande ouders met kinderen
2. Mensen met meerkosten i.v.m. een chronische ziekte of beperking
3. Ouderen/gepensioneerden met een minimuminkomen.
4. ZZP-ers met een inkomen onder de bijstandsnorm.

Omdat het altijd beter is te voorkomen dat mensen in financiële problemen geraken, gaan we ook zoveel mogelijk preventief werken. Dat kan alleen als intern goed samengewerkt wordt op alle beleidsterreinen. Nu een aantal taken zijn overgeheveld naar gemeenten zal dit gemakkelijker kunnen. Daarnaast blijven we het contact zoeken en uitbreiden met alle betrokken maatschappelijke instanties om vroegsignalering mogelijk te maken en van elkaar te weten welke mogelijkheden er zijn. Hier zijn al initiatieven voor ontwikkeld door de coördinatie van het loket WWZ, het sociaal team en ook in de samenleving zelf (o.a. het basisnetwerk, netwerk Informele zorg, Project Thuisadministratie, Homestart, Doorstart en Vindplaatsgericht werken op scholen).

De financiële zelfredzaamheid willen we vergroten. Daar waar de gemeente tijdelijk ondersteuning biedt bij het op orde brengen van iemands financiële situatie (budgetbeheer), zullen we de ondersteuning er ook op richten om de financiële verantwoordelijkheid structureel weer bij de

betrokkene terug te leggen. Dit kan door middel van het Project Thuisadministratie. In sommige situaties kan een investering in een soort coachingstraject van belang zijn.

Het project Thuisadministratie kan mensen helpen bij het op orde krijgen van de eigen administratie en financiële huishouding in een vroegtijdig stadium. Dit project is vooral gericht op preventie. Daarnaast worden mensen die voldoende 'leerbaar' zijn, ook aangeleerd en gecoacht hun administratie zelf op orde te krijgen en te houden. Dit project is in oktober 2013 gestart. Dit voorziet in een behoefte. Er wordt veel gebruik van gemaakt. De afdeling schuldhulpverlening ziet het effect terug dat men meer tijd heeft om de mensen met schulden te helpen. Zij verwijzen regelmatig mensen door naar dit project. In een aantal gevallen komen deze mensen niet meer terug bij de afdeling schuldhulpverlening, omdat ze met behulp van vrijwilligers het zelf kunnen oplossen. De gemeenteraad heeft met de herijking van het minimabeleid besloten dit project voor meerdere jaren te subsidiëren.

Gemeente Westervoort

Schuldhulpverlening is één van de manieren om armoede te bestrijden en ondersteuning te bieden bij mensen met financiële problemen. Naast schuldhulpverlening zijn er in de gemeente Westervoort verschillende mogelijkheden om mensen die in armoede leven te ondersteunen, zoals opgenomen in het armoedebesluit.

De groepen die het momenteel het zwaarst hebben in de gemeente Westervoort komen overeen met die in de gemeente Duiven en andere gemeenten in Nederland:

1. Alleenstaande ouders met minderjarige kinderen (met name moeders met kinderen)
2. Mensen met meerkosten i.v.m. een chronische ziekte of beperking
3. Ouderen/gepensioneerden met een minimuminkomen.
4. ZZP-ers met een inkomen onder de bijstandsnorm.

Preventie

Westervoort zet in op preventie, omdat het altijd beter is om te voorkomen dat mensen in financiële problemen geraken. Om te voorkomen dat mensen in problematische schuldsituaties komen, gaan we inzetten op:

- het geven van actieve voorlichting;
- vroegsignalering: hiervoor is het van belang dat er grote betrokkenheid is met maatschappelijke partners en dat de maatschappelijke partners ook vroeg mogelijke schuldproblematiek signaleren
- op het vergroten van de financiële zelfredzaamheid van burgers. De burger is zelf de "probleemeigenaar" en de ondersteuning van een maatschappelijke partner of de gemeente is gericht op het verzelfstandigen van de burger met schuldhulpverlening
- het verlengen van het project thuisadministratie:

Het project Thuisadministratie kan mensen helpen bij het op orde krijgen van de eigen administratie en financiële huishouding in een vroegtijdig stadium. Dit project is vooral gericht op preventie. Daarnaast worden mensen die voldoende 'leerbaar' zijn, ook aangeleerd en gecoacht hun administratie zelf op orde te krijgen en te houden. Dit project is in oktober 2013 gestart. Dit voorziet in een behoefte. De inzet van Thuisadministratie is om te voorkomen dat mensen niet uitkomen bij de afdeling schuldhulpverlening, omdat ze met behulp van vrijwilligers het zelf kunnen oplossen. Het project Thuisadministratie subsidieert Westervoort met ingang van 2016 structureel, net als de gemeente Duiven.

Integrale benadering

De gemeente Westervoort blijft inzetten op een integrale benadering en op een laagdrempelige toegang. Het Goed voor elkaar team wordt de toegang voor problematiek op alle leefgebieden en voert hierover ook de regie. Het werk van de budgetconsulenten blijft een specialisme.

Aandacht voor ZZP-ers

De ZZP-ers vormen een bijzondere groep: door de economische crisis waren er steeds minder vaste banen en gingen meer mensen als zelfstandige aan de slag. Maar de crisis betekende ook dat er minder opdrachten waren voor zelfstandigen. Deze groep werkenden dreigen tussen de wal en het schip te raken. Zij hebben door de economische crisis minder opdrachten en kunnen onder het minimumniveau terecht komen. Zij hebben geen vangnet en kunnen geen beroep doen op een werkloosheidsvoorziening. Ook komen zij niet in aanmerking voor een voorziening vanuit het BBZ (Bijstandsbesluit Zelfstandigen). Er kan immers niet vastgesteld worden of er sprake is van een levensvatbare onderneming. De regeling voor zelfstandigen wordt op Liemers niveau bij de RSD uitgevoerd. Daarom is de vraag voor ondersteuning voor deze groep bij de RSD neergelegd.

Project Gezondheid, vitaliteit en schuldpreventie

In het kader van preventie worden ook nieuwe projecten gestart, zo willen we het project “Gezondheid, vitaliteit en schuldpreventie” vermelden. Dit wordt uitgevoerd door de RSD met cliënten uit Duiven en Westervoort. Het project is een re-integratieproject waar in brede zin wordt gewerkt aan het welzijn van cliënten. Dit wordt mede gefinancierd door de Dullertstichting.

Samenvattend

1. Nieuw beleidsplan Minimabeleid en Schuldhulpverlening per 1 januari 2018 in te laten gaan voor Duiven en Westervoort, zodat:
 - a. de evaluaties armoedebelief Westervoort (in 2016) en minimabeleid & schuldhulpverlening Duiven (2017) kunnen worden meegenomen.
2. Het beleidsplan Schuldhulpverlening 2012-2016 zal doorlopen tot 1 januari 2018.
3. Met deze notitie worden de kaders voor de schuldhulpverlening vastgesteld: intensivering en integrale aanpak van schuldhulpverlening met aandacht voor preventie.
4. De gemeente Duiven heeft deze kaders al als integraal onderdeel van het minimabeleid in 2015 vastgesteld in de beleidsnota: “Herijking minimabeleid”.